



VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
URED ZASTUPNIKA REPUBLIKE HRVATSKE
PRED EUROPSKIM SUDOM ZA LJUDSKA PRAVA
Zagreb, 2. prosinca 2024.

Analiza presude

Harisch protiv Njemačke
zahtjev br. 50053/16

čl. 6. Konvencije – pravo na pošteno suđenje

Njemački sudovi su dovoljno detaljno obrazložili odluku o odbijanju zahtjeva za upućivanje prethodnog pitanja Sudu EU

Europski sud za ljudska prava (dalje: Europski sud) zasjedajući u vijeću od sedam sudaca objavio je 11. travnja 2019. presudu kojom je utvrdio da podnositelju nije povrijeđeno pravo na pošteno suđenje zajamčeno čl. 6. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (dalje: Konvencija).

Podnositelj zahtjeva je bio suosnivač tvrtke T.AG, koja je pružala usluge davanja informacija iz telefonskog imenika. T.AG je uz naknadu dobivao tražene podatke o pretplatnicima od njemačke telekomunikacijske tvrtke, DTAG-a. Podnositelj je podnio tužbu navodeći da je pretrpio štetu zbog previsokih cijena koja je morao platiti DTAG-u, a zbog kojih su on i drugi suosnivač morali smanjiti svoje udjele u tvrtki prije izlaska dionica tvrtke na burzu, kao i zbog niže vrijednosti tvrtke na dan izlaska dionica na burzu. Njemački Regionalni sud je odbio njegovu tužbu. Na ročištu pred Žalbenim sudom, podnositelj je postavio zahtjev za upućivanje prethodnog pitanja Sudu Europske unije (dalje: Sud EU). Pozivajući se na relevantnu sudsku praksu Suda EU i njemačkog Saveznog suda, Žalbeni sud je detaljno obrazložio zašto pravo EU nije primjenjivo na predmet podnositelja, te je odbio njegovu žalbu. Također, odbio je prijedlog podnositelja da mu se odobri zahtjev za podnošenje revizije. Podnositelj je podnio žalbu Saveznom sudu protiv odluke Žalbenog suda kojom je odbijen njegov zahtjev za podnošenje revizije, te je ponovio svoj zahtjev za upućivanje prethodnog pitanja Sudu EU. Savezni sud je odbio njegovu žalbu. Podnositelj je prigovorio protiv odluke Saveznog suda navodeći da mu je povrijeđeno pravo na saslušanje, kao i da Savezni sud nije dostatno obrazložio svoju odluku da ne uputi prethodno pitanje Sudu EU. Savezni sud je odbio žalbu podnositelja uz obrazloženje da je ispitao njegov zahtjev, međutim isti nije smatrao dovoljno uvjerljivim. Naveo je i da odluka najvišeg suda nije zahtijevala detaljnije obrazloženje od onog koje je dano. Njemački Ustavni sud je odbio razmotriti ustavnu tužbu podnositelja, bez obrazloženja.

Pred Europskim sudom podnositelj je prigovorio da mu je povrijeđeno pravo na pošteno suđenje zajamčeno čl. 6. Konvencije jer su domaći sudovi odbili njegov zahtjev za upućivanje prethodnog pitanja Sudu EU, a za što nisu dali dostatno obrazloženje.

Europski sud je ponovio da Konvencija ne jamči pravo da domaći sudovi upute prethodno pitanje Sudu EU. Naveo je da je na domaćim sudovima da tumače i primjenjuju

domaće pravo u skladu s pravom EU ako je isto primjenjivo, te je na njima odluka o potrebi upućivanja prethodnog pitanja Sudu EU. Međutim, Europski sud je utvrdio da pitanje upućivanja prethodnog pitanja nije u potpunosti nepovezano s čl. 6. st. 1. Konvencije. Naime, odluka domaćeg suda kojom se odbija zahtjev za upućivanje prethodnog pitanja može narušiti poštenost suđenja, čak i kad takvu odluku nije donio sud zadnje instance. Do toga može doći u situacijama u kojima se utvrdi da je odbijanje bilo proizvoljno ([Ullens de Schooten i Rezabek protiv Belgije](#), br. 3989/07 i 38353/07, st. 54.-59., 20. rujna 2011.), točnije kada:

- 1) je do odbijanja došlo iako pravila ne dopuštaju iznimke ili alternative podnošenju zahtjeva za prethodnu odluku,
- 2) se odbijanje temeljilo na razlozima različitim od onih koji su propisani, i
- 3) odluka o odbijanju nije bila propisno obrazložena.

Domaći sudovi moraju odgovarajuće obrazložiti svoje presude i odluke kako bi ih stranke mogle razumjeti. Ta obveza predstavlja bitnu zaštitu od proizvoljnosti postupanja sudova, te služi tome da pokaže strankama da su saslušane, kao i da stranke lakše prihvate donesenu presudu ili odluku ([Taxquet protiv Belgije](#) [VV], br. 926/05, st. 90. i 91., 16. studeni 2010.).

Europski sud je naveo da je prihvatljivo da nacionalni vrhovni sudovi odbace žalbu pozivanjem na relevantnu zakonsku odredbu kojom se uređuju uvjeti podnošenja žalbi, ako predmet ne postavlja osobito važno pravno pitanje. Isto se osobito odnosi na slučajeve kada je stranka podnijela prijedlog za dopuštenje revizije ([Sawoniuk protiv Ujedinjene Kraljevine](#) (odl.), br. 63716/00, 29. svibnja 2001.).

Sukladno čl. 267. st. 3. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (dalje: UFEU) u predmetu podnositelja njemački Savezni sud je bio sud zadnje instance. ^{a1}. Europski sud je primijetio da je njemački Savezni sud odlučivao povodom žalbe podnositelja protiv presude Žalbenog suda kojom je odbijen njegov prijedlog za dopuštenje revizije. Iako Žalbeni sud nije bio sud zadnje instance sukladno čl. 267. st. 3. UFEU-a, taj sud je potanko ispitao pravo EU te se u obrazloženju presude opsežno pozvao na sudsku praksu Suda EU. U presudi je naveo i da nije bilo potrebe razjašnjavati postavljeno pravno pitanje budući da nije bilo dvojbi u pogledu opsega i tumačenja tih odredbi prava EU. Štoviše, tijekom usmene rasprave stranke su raspravljale o pitanju primjene prava EU, te je Žalbeni sud objasnio da je, po njegovom mišljenju, sudska praksa Suda EU jasna te da pravo EU nije primjenjivo na predmet podnositelja.

Sukladno ustaljenoj sudskoj praksi njemačkog Saveznog suda i Saveznog ustavnog suda utvrđeno je da je pravno pitanje uvijek od „temeljnog značaja“ ako postavlja pitanje koje zahtijeva jedinstvenu primjenu prava EU, a koje je mjerodavno za odlučivanje u predmetu, te u kojem slučaju je vrlo vjerojatno da će tijekom žalbenog postupka Sudu EU biti upućeno prethodno pitanje. Štoviše, Europski sud je utvrdio da odbijanje prijedloga za dopuštenje revizije pretpostavlja da je prije donošenja te odluke Žalbeni sud utvrdio da nije potrebno uputiti prethodno pitanje Sudu EU. Slijedom navedenog, Europski sud je zaključio da je Žalbeni sud razmotrio zahtjev podnositelja za upućivanje prethodnog pitanja Sudu EU te je isti odbio kada

¹ Čl. 267. st. 3. [Ugovora o funkcioniranju Europske Unije](#)

„Ako se takvo pitanje pojavi u predmetu koji je u tijeku pred sudom neke države članice, protiv čijih odluka prema nacionalnom pravu nema pravnog lijeka, taj je sud dužan uputiti to pitanje Sudu.“

je odbio prijedlog za dopuštenje revizije. Savezni sud je iz istog razloga odbio zahtjev podnositelja, navodeći da se ne radi o pitanju od „temeljnog značaja.“

Europski sud je smatrao da je podnositelj mogao razumjeti značaj odluke Saveznog suda obzirom da je Žalbeni sud detaljno obrazložio svoju odluku kojom je odbio zahtjev za dopuštenje revizije, kao i činjenicu da je isti taj sud na usmenoj raspravi sa strankama raspravio pitanje primjene prava EU na predmet podnositelja.

Uzimajući u obzir svrhu obveze domaćih sudova da daju obrazloženje svojih odluka i presuda u skladu s čl. 6. Konvencije, a nakon razmatranja konkretnih okolnosti ovog predmeta, Europski sud je utvrdio da su domaći sudovi detaljno obrazložili zašto su odbili zahtjev podnositelja za upućivanje prethodnog pitanja Sudu EU. Iako je Savezni sud bio sud posljednje instance sukladno čl. 267. st. 3. UFEU-a, Europski sud je naveo da je, obzirom na posebne okolnosti ovog predmeta, prihvatljivo to što Savezni sud prilikom odlučivanja o žalbi podnositelja nije dao iscrpno obrazloženje već se samo pozvao na relevantnu zakonsku odredbu.

Slijedom svega navedenog, Europski sud je utvrdio da nije došlo do povrede čl. 6. st. 1. Konvencije.

Ovu analizu izradio je Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava. Analiza ne predstavlja službeni dokument Europskog suda za ljudska prava te nije obvezujuća za taj Sud.

© 2024. Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava